

Ara, les pensions

Fa dues setmanes la Comissió Europea va relaxar el límit de dèficit a l'estat espanyol fins al 6,5% i li va donar una pròrroga de dos anys per complir l'objectiu del 3%. A canvi, Brussel·les exigeix a Madrid seguir amb la reforma laboral, revisar l'IVA i acabar amb la reforma de les pensions que es va iniciar el 2011 amb l'allargament de l'edat de jubilació. La resposta del govern espanyol ha estat immediata, de nou: s'ha mostrat com un bon alumne aplicat que fa cas a la primera. La setmana passada va presentar l'informe sobre la sostenibilitat de les pensions elaborat per una comissió de dotze experts en què, entre altres qüestions, es proposa abaixar el poder adquisitiu dels pensionistes. Queda clar, doncs: ara toquen les pensions.

Retallades la salut i l'educació per una banda, despallada l'atenció i el suport a la dependència per l'altra, només queden les pensions. Un dels tres pilars històrics de l'estat del benestar que semblava inqüestionable tocar i que, de sobte, sembla imprescindible reformar. El cas de les pensions és un claríssim exemple del que Eloísa del Pino, politòloga del CSIC, reconeix com les catorze estratègies dels governs per convèncer la ciutadania del benefici de les retallades. Es tractaria de l'estratègia "No hi ha bé que per mal no vingui", a partir de la qual es justificaria la reforma de les pensions per assegurar les actuals però deixant de garantir les futures. Bàsicament, perquè darre-

re del factor de sostenibilitat que apunta l'informe dels experts, cal llegir una retallada en la quantia de les pensions que se suma a l'allargament de l'edat de jubilació iniciada amb la reforma del 2011. Tot plegat asseguraria les pensions actuals però posaria en dubte les pensions futures perquè no toca el tercer vèrtex del triangle, el finançament del sistema. Les mesures que hi ha sobre la taula només suposen un cost a la ciutadania, que veu com s'allarga l'edat de jubilació i s'abaixa l'import de les pensions. L'Estat en surt beneficiat en la mesura que no aplica mesures per ampliar la base d'ingressos més enllà de les contribucions salarials via, per exemple, fiscalitat. Així doncs, estem davant d'una nova retallada en els drets de ciutadania i no davant

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

d'una reforma en el sistema de pensions. Cal recordar que la despesa que suposen les pensions per al PIB espanyol (10,7%) està per sota la mitjana europea (13,1%).

Com explica Eloísa del Pino, el debat sobre les pensions es pot analitzar des de la teoria de l'enquadrament, el que es coneix com a *framing*, a partir de la qual se subratlla la importància de les interpretacions subjectives sobre la realitat. En aquest cas, el debat polític sobre la reforma de les pensions es planteja en termes de sostenibilitat a partir de les projeccions demogràfiques i econòmiques. La jubilació dels *baby boomers* durant els propers anys en el context de crisi econòmica s'utilitza com el principal argument polític per justificar una nova i accelerada reforma basada en la reducció de les

pensions. D'interpretacions n'hi ha moltes, però el govern central n'emfatitza algunes. Es fixa en les projeccions demogràfiques que apunten a l'envelliment de la població perquè la natalitat segueix estancada i disminueix la immigració. I es fixa en les projeccions econòmiques que apunten a la disminució de la base de cotitzants i l'augment de la base de pensionistes, sense considerar altres fonts de finançament. A partir d'aquí, la interpretació política és que el sistema de pensions ja és insostenible i que cal una reforma immediata. No es té en compte que aquestes projeccions demogràfiques i econòmiques poden fallar: pocs van preveure el *baby boom* del segle XX o la gran onada migratòria de principis del segle XXI. Tampoc es té present que retardar l'envelliment per la via d'allargar l'edat de jubilació i disminuir la diferència econòmica entre els cotitzants i els pensionistes per la via de la reducció de les pensions no són les úniques opcions per fer sostenible el sistema. De fet, l'informe d'experts apunta, tímidament, la possibilitat d'altres opcions més enllà d'ajustar la despesa (pensions) en funció dels recursos (cotitzants). Però l'opció de reformar les pensions per la via del finançament (ingressos) no forma part del *framing* del govern central. Així, el govern interpreta que el sistema bancari és sostenible i el finança amb nous ingressos, i en canvi considera que el sistema de pensions és insostenible i el reforma amb noves retallades.

L'Estat no amplia la base d'ingressos del sistema de pensions més enllà de les contribucions salarials. Però hi ha altres opcions

SUSANA SUBIRANA

El govern central no té en compte que les projeccions demogràfiques i econòmiques en què es basa poden fallar